

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem k i ldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel :

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.
fél oldal ... " 16.— | nyolczad oldal " 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Hitvallásos tanítóképzők és szakfel- ügyelők.

(A hitvallásos tanítóképzők figyelmébe!)

Boga Károlynak, a dévai állami tanítóképző igazgatójának alig egy éves, «a szent meggyőződéstől a lángolásig izzó szavai, az elkeseredésig epés szenvedelmi testet öltöttek». A közoktatásügyi miniszter kinevezte a tanítóképzők szakfelügyelőit. Kinek, kiknek a sürgetésére? A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesületének elnöksége a Boga Károly által védelmezett és napirenden tartott tanítóképzői szakfelügyeletet elfoglalt buzgósággal követelven, a kultuskormány végre is elhatározta magát arra, hogy ezen párciális kivánsalomnak enged. Engedett és kinevezte az 1904. évi 87.808 sz. körrendelettel a polgári iskolai iskolalátogatók számára kiadott «Utasítás» mintájára a tanítóképző-intézetek szakfelügyelőit.

Ezen miniszteri rendelet szerint a 27 állami és a 67 hitvallásos tanítóképző-intézet állami szakfelügyelőket nyert. Mindkettő állami tanítóképzői igazgató.

Aki hazánk tanügyét, tanügyi törvényeit ismeri és lángoló hazafisággal évtizedeken át a legönzettelenebb odaadással az összeroskadásig küzd egy hazáját ideálisan szerető tanítóság kiképzéséért, népünk anyagi és szellemi boldogításáért, kiműveléséért, fölladozza egyéni örömeit, annak, amint e rendeletet elolvassa, azonnal szemébe ötlük, hogy e rendeletben erőszakos intézkedésről, messze kiható jogfosztásról van szó. És hogy jogainkat annál jobban sérthesse, nem riad vissza a legszembeszökőbb ellenmondásoktól sem ez intézkedés. Azért ezen rendelettel a nyilvánosság előtt foglalkoznunk kell és határozott ellenállásra kell fölszólítanunk minden akcióképes tényezőt még azon esetben is, ha tiltakozásunkat a remélt siker nem kísérné.

Sohasem fogjuk jogosnak elismerni azt, hogy a velünk egyenlő rangú, egyenlő tekintélyű s pedagógiai sikerekben semmiféle téren minket fölül

nem muló állami tanítóképzői igazgatók mint szakfelügyelők tanítóképzőink tanulmányi ügyei és szelleme fölött örködjének, tanárainkról ítélkezzenek.

A «felekezeti» tanítóképzőknek mifele szempontból van szüksége az ilyen tendenciájú szakfelügyeletre? Tanulmányi szempontból? Mindnyájan az állami tantervnek megfelelően adjuk elő a tananyagot már csak azon okból is, hogy tanulmányi kiképzésben növendékeink az államiakkal teljesen egyenlő színvonalon álljanak. Hazafisági szempontból? Egyoldalú, elvakult fölfogás volna az, ha azt hinnék, hogy ezzel a nemzeti érzést teszik intenzivebbé. *A nem magyar tannyelvű tanítóképzőkben a magyar nyelvet tannyelvűvé kell tenni fokozatosan.* Ezt kellett volna sürgetnie a Tanítóképző-Intézeti Tan. Orsz. Egyesületének mindenekelőtt. A hitvallásos magyar tannyelvű tanítóképzők tanulmányban és hazafias nevelésben irányt, tökéletességet az államtól nem várhatnak soha. **Csak anyagi támogatást várának**, egyebet semmit; *de az állam ezen egyetlen szükségletünk elől is, félreáll.* Ad rendeleteket, kuszáltta teszi a helyzetet, elkeseredetté teszi az önfeláldozó, hazafias érzülettel dolgozó és küzdő, évenként 6000 növendéket nevelő tanítóképző-intézetek tanárait és főhatóságait.

Tanítóképzőinknek jelenleg két felügyelője van: a kir. tanfelügyelő és szakfelügyelő. A kir. tanfelügyelőktől ezen új intézmény megvonja a szakfelügyelői bizalmat.

A tanfelügyelőket nem tartja alkalmasoknak a felügyeletre s mégis hatáskörüket rendeletben a miniszter érintetlenül hagyja. A kir. tanfelügyelő az 1868. évi XXXVIII. és 1876. évi XXVIII. törvények és az ezekhez adott Utasítás értelmében megvizsgálja a hitfelekezeti tanítóképzőket; megvizsgálja, hogy a tantárgyak minő terjedelemben taníttatnak, hogy az egyházi főhatóság által megállapított tanterv és tanítási órarend meglegyen, hogy az ugyanazon egyh. főhatóság által meghatározott tankönyvek és taneszközök meglegyenek; s végére jár, hogy azokban a nép-

isk. törv. 88-ik §-ában fölvevett tantárgyak az illető főhatóság által kiadott tanterv szerint és ugyanaz által kijelölt és jóváhagyott tankönyvek és taneszközök használata mellett rendszeren taníttatnak-e? Van-e mellettük gyakorlóiskola? Megtartatnak-e az évi vizsgák? Küldenek-e erről évenként jelentést a közoktatási miniszterhez? A tanítójelöltek az évfolyamok elvégzése és a pályafolyam elvégzése után szigorú vizsga alá vettek-e? Megvizsgálja a tanítóképesítésről vezetett anyakönyvet.

Az idézett törvényeikhez adott ezen Utasítás ma is érvényben van. Mert a tanfelügyelők számára kidolgozott új Utasítás, melyet a miniszter 1903-ban megígért, még nem jelent meg.

A tanfelügyelőknek a tanítóképzőkre vonatkozó jogairól és kötelességeiről szóló törvények tankepesítési szabályzatok és utasítások a szakfelügyeletet elrendelő és a szakfelügyelőket kinevező l. ó. febr. 14-én 14.861. sz. a. kelt rendeletben kifejezetten érintetlenül hagyatnak. A tanítóképzőknek eszerint van a szakfelügyelet alól fölmentett, de a felügyelet alól föl nem mentett kir. tanfelügyelője és egy újonnan kinevezett szakfelügyelője, kinek a kiadandó miniszteri Utasítás alig szabhat újabb jogokat és kötelességeket lényegökben az említett tanfelügyelői jogoknál és kötelességeknél. Így tehát egy szaktalan és egy szakfelügyelő fogja Magyarország tanítóképzőintézeteit belekormányozni az örök veszedelembe.

Nem döbben-e meg ez új szakfelügyelői intézménytől a 67 hitvallásos tanító- és tanítónőképzőintézet tanári karának 533 tanszemélyzetes 67 főhatósága? Mit szólna ehhez a 66 tanfelügyelő, ha szólási szabadságot adna nekik a miniszter, kiket egyenesen a szakfelügyelet hivatalos tanszékétől fosztott meg és képzettségükben való megbízhatóságukban gyanúsított meg a rendelet.

Ha, amint a vitalkozók egy része nem régen azt vallotta, hogy némely tanfelügyelőben nines meg a szakfelügyelethez megkívántató szakképzettség, ennek csak az lehetett volna természetes orvoslása, hogy az ilyenek helyébe a kinevezett szakfelügyelők egyiket-másikat alkalmazta volna kir. tanfelügyelőnek. Különbösen is ki az oka annak, hogy a népoktatásügyi tanfelügyelői állásokat kiszolgáltatták a korrumpált rendszerek olyan személyeknek, kik miatt most a szakfelügyelőket a miniszter kénytelen volt kinevezni?

Megbocsáthatatlanul sértő eljárás a miniszter ur részéről, hogy sem a népoktatásügyi új törvényjavaslat tárgyalásánál, sem ezen új jogszerelem magában foglaló intézkedés előtt a nevezett 67 tanítóképző tanári karának véleménye után sohasem érdeklődött; elégségesnek, sőt döntő tényezőnek tartotta a *többször* állami tanítóképző (szám szerint 18) tanáraiból álló Tanítóképzőintézeti Tanács Országos Egyesületének, illetve elnökségének véleményét.

A szakfelügyelők Utasítása még nem készült el. Hivatali eljárásukat szabályozó irányítást a jelenleg munka alatt lévő «Utasítás» alapján a

Közoktatásügyi Tanács titkárától veendő a szakfelügyelők. A rendelet ezen része azt sejteti velünk, hogy itt alattomos bujkálásról van szó; észrevétlenül, törvénytelen módon akar az eddigieknél is érzékenyebb jogkiesikarással becsuszni tanítóképzőink falai közé és a még fönnlévő autonómiás törvényes jogaink maradványait is a kezei közé akarja szorítani.

Az új Utasítás ad normam polg. iskolai iskolalátogatók számára kiadott utasítás alapján fog készülni s miképen az belemarkolt a polg. iskola belső életébe, az iskolák és tanítók minden autonómiájába mindenoldalú rendelkezésével, úgy fog az új Utasítás is mindenhatóságra szert tenni vagy fokozatosan, vagy egy csapásra. Jogaink közül semmi sem marad meg. Fizetést az állam nem ad, szellemi életünket és függetlenségünket bekóba veri. Ezt nevezi az állam haladásnak, ezt nevezi a nemzeti állam kiepítésének és tanügyi fejlődésnek.

Nem gyanúsítom meg, de lehetnek a mi képzőintézeteinkben egyesek, akik a miniszter rendeletet helyeslik, akik egyik szemökkel az állam felé tekintgetnek s a másikkal hitvallásos intézeteikre; de ezeknek száma elenyésző esekélység. Eléggé megbünteti az ilyeneket a lelkiismeret, mely lelkőkre süti az árulás bélyegét, ha titkon vagy nyíltan konspirálnak tanügyi önállóságunk rovására és hűtlenek lesznek ama tűzhelyhez, ahol egykor bölesőjük ringott s most állást nyújt nekik.

A rendelet jogosságát a miniszter azzal indokolja, hogy az 1876. évi XXVIII. t.-c. 3. és 4-ik §-aiban gyökerezik a szakfelügyelők kinevezésére vonatkozó joga. Nem vonjuk kétségbe a miniszter ur törvénytárgyaló jogát, de határozottan jogunk van azt állítani, hogy ez a joga az idézett t.-cikk paragrafusából csak önkénnyel, újítási vizsketegségre valló rosszakarattal magyarázható ki. A 3. §. a következőket tartalmazza: «A valás- és közoktatásügyi miniszter, ha a tankerület területének és népességének nagyságánál fogva a teendők halmozottsága igényli, állandó szakértő segédet avagy segédeket nevezhet ki a tanfelügyelő mellé, úgyszintén *szükség esetében egyes* szakértőket az iskolák szakszerű vizskatálatával bizhat meg».

Állandó szakértő segédet avagy segédeket nevezhet ki a tanfelügyelő mellé. Ilyen állandó szakértő segédet vagy segédeket minden tanfelügyelő mellé alkalmazott a miniszter. Vagy ezek nem szakértők? Miért alkalmazta, ha nem szakértők? Talán állami érdek kívánja, hogy bizonyos úgurák dróton ide-oda rángatva pozícióba jussanak? A tanfelügyelő és szakértő segédei gyakorolják az állami főfelügyeletet a tanítóképzők felett is. Jelen vannak a vizskákön, kérdezhetnek, még az okleveleket is aláírják, a tankepesítő dolgozatokat átnézik, megbírálhatják, az osztályozó értekezleten szavazati joggal bírnak; ezen jogok illetik meg a fentebb említett jogokon kívül a törvény, az utasítások és szabályzatok értelmé-

ben a t
ben egy
gálatáv
A törvé
séget le
ebből
elrende
nizster
maznia
ciója
szakért
bizhat
az lehe
zével
2. ha
gyelmi
erdeke
kívüli
az álla
nem g
nizster
ügyet.
még j
3. §. t
Mics
a min
intézet
pókra
digi ta
idézett
beleké
minisz
kívül.
házi
másik
tanító
De m
róm.
nem l
szakfe
mérvü
halálh
nem n
más h
felügy
törvén
nitóke
Ez
mint a
a mu
csiny
főhat
4 eze
A
dást
új ko
ket. E
vallás
tanító
időt
nyán
sára.

ben a tanfelügyelőket. «Ügyszintén szükség esetében egyes szakértőket az iskolák szakszerű vizsgálatával bízhat meg.» «Szükség esetében.» A törvény ez utóbbi szavai alatt minden lehetőséget lehet érteni, csak azt nem, hogy a miniszter ebből a szóban levő szakfelügyelői intézmény elrendelésének jogát lezármaztassa. De a miniszter akarja, tehát ennek a jognak le kell származnia még a jogtalanságból is. A törvény intenciója e szavakból: «Szükség esetében egyes szakértőket az iskolák szakszerű vizsgálatával bízhat meg», világosan kitűnik. Intenciója csak az lehet: 1. ha a tanfelügyelőség segédszemélyzetével együtt bármely okból akadályozva volna: 2. ha a tanfelügyelőség mint fel, valamely feyelmi ügyben, mely a tanulmányi oldalt illeti, érdekelve volna, vagy valamely komoly, rendkívüli eset forogna fenn, hol a tanfelügyelőség az állami főfelügyelet személyét illető ügyekben nem gyakorolhatná: ezen esetben ad hoc a miniszter más szakértővel vizsgálatná meg az ügyet. Ez az intenciója ezen passzusnak, kitűnik még jobban ez a 4. §-ból, melyben ismétli a 3. §. tartalmát.

Micsoda szükség esete forog fönn akkor, midőn a miniszter Magyarország összes tanítóképző-intézeteti állami felügyeletét más, egészen új alapokra akarja fektetni, sértetlenül hagyván az eddigi tanfelügyelői hatáskört? Ezt elrendelni az idezett törvényben benn nem levő, tehát csak beleképzelt jognál fogva nem lehet hivatva a miniszter a törvény parlamentáris módosításán kívül. Ilyen radikális intézkedéssel meglepheti házilag a saját 18 állami tanítóképzőjét: egyik-másik igazgatóját kiküldheti az állami jellegű tanítóképzőkbe, de ez is törvényellenes eljárás. De mellözve a szakfelügyelők kinevezésében a róm. kath. és a többi hitvallásos tanítóképzők nem kevesebb értékű tanfériait, sőt ezek felé szakfelügyelőkké tenni az államiakat, ez oly nagy-mérvű sértés és önkényes intézkedés, hogy élethalálharcra is lehetlenné kell tennünk. Miért nem nevezett ki a miniszter a kath. képzők vagy más hitv. képzők jeles tanárai közül néhányat szakfelügyelőnek az állami tanítóképzőkhöz? Ez is törvényellenes volna, de mit szólnának az ő tanítóképzői?

Ez a rendelet egy cseppel sem szerencsésebb, mint az új népoktatási törvényjavaslat, mely ellen a múlt évben fergeteg módjára zugott föl a lelkicsinyelt 21 ezer tanító és minden iskolafenntartó főhatóság, kivéve az 5 ezer állami és talán a 4 ezer községi tanítót.

A miniszter úr lemondott. A király a lemondást elfogadta. De ideig-óráig megbizta, hogy az új kormány megalakulásáig vezesse a folyó ügyeket. Ezt az időt használta föl a miniszter a hitvallásos tanítóképzők (67) megalázására és az ő tanítóképzőinek újabb fölmagasztolására. Ezt az időt használta föl a 66 tanfelügyelő szaktudományának és érdemeinek kompromittáló lefokozására. Bizonyára ez a rendelet napvilágot nem

látott volna, sem az új népoktatási javaslat nem kerülne minél hamarabb a Ház asztalára, megspékelve újabb és újabb igazságtalan §§-kal, ha a magyarországi róm. kath. tanítóképzői tanárok orsz. egyesülete 1898. év nyarán Egerben megalakulhatott volna erős tisztikarral és szakfolyóirattal. Ez az egyesület is vett volna magának annyi szabadságot véleményező jogánál fogva a kultuskormány irányítására, mint amennyit felhasznál a Tanítóképzői Tanárok Orsz. Egyesülete. Tudásával, tekintélyével, tanügypolitikai összeköttetéseivel tudná ellensúlyozni a jogaink ellen irányuló radikális, erkölestelen törekvéseket.

Ezúton kérem föl az összes hitvallásos tanítóképzők tanári karát, irjanak föl főhatóságukhoz és az oda megküldendő miniszteri Utasítást kérjék le, véleményező jelentésükkel hassanak oda az intézetek főhatóságainál, hogy e rendelet vonassék vissza még azelőtt, mielőtt az utasítás megjelenék. Ez nekünk férfias, hazafias, becsületbeli kötelességünk.

Ezúton kérem föl a róm. kath. tanítóképzők tanári testületét arra is, hogy tegyék megfontolás tárgyává: nem látják-e az időt elérkezettnek arra, hogy azzal az izzó lelkesedéssel, melyet az összes róm. kath. tanítóképzők tanári testülete 1898. évben Egerben tanusított, *a nyár folyamán kongresszust tartsunk és megalakítsuk a Magyarországi Róm. Kath. Tanítóképzői Tanárok Egyesületét. Szíveskedjenek a mélyentisztelt tanári karok hozzájárulni a kérdéshez. Jelöljék ki a kongresszus helyét, idejét és tárgysorozatát.* Kicsinyes okok nem fogják e diadalt késleltetni, mint 1898-ban.

Megváltoztak azóta a körülmények. Minden tanítóképző-intézet számíthat főtanhatósága beleegyezésére és erős támogatására, hisz nem személyünkért küzdünk, nem silány érdekért, hanem keresztény iskoláink létjogáért, nemzetünk hazafias boldogításáért s a nevelés örök eszméiért. Hora est jam nos de somno surgere!

Karácsony József.

Ifjúsági és népkönyvtárak.

Csak a napokban járták be a lapokat a kormánynak a köznép továbbművelésére vonatkozó eselekedeteiről szóló hírek. Arról volt szó, hogy a kormány tömérdek ifjúsági könyvtárt létesít. Minden állami és államilag segélyezett községi iskolához egy-egyét. Az «első típusú» (vagyis az alapvető s legnépszerűbb műveket tartalmazót) a legtöbb helyen, a második típusú is, vagy azt is nagyobb iskoláknál, ahol a beiratási díjban jelentékenyebb anyagi erőforrás kínálkozik erre a célra. Ott, ahol épenséggel nincs fedezet, az állam tisztán maga viseli a könyvtárlétesítés terheit.

A rendelet ily irányban kiadatott. A végrehajtási munkálatok serényen folynak. Nem telik bele sok idő, midőn az állami és községi iskolák fegyvertára jelentékenyen meggyarapodik.

Távol van tőlünk, hogy gáncsoljuk a jó törek-

vest. Az út, melyen az állam halad, igen sok tekintetben nem a mi utunk, ez a körülmény azonban nem gátol bennünket a helyes cselekedetek elismerésében, a jó példának feltüntetésében.

Jó példáról beszélünk, tehát a követésre célunk.

Cselekednünk kell nekünk is. Ebben az irányban is.

Aki tudja azt, minő esábitásoknak van kitéve egy a szellemit, mint az erkölcsi téren a serdülő s immár fölserdült nemzedék, az természetesen tudja találni, hogy a jó példa követésére buzdítunk: ha arra kérjük első sorban kartársainkat, hogy a serdülő nemzedéket nevelő kezükből ki ne engedjek, hanem vezessék azzal az okossággal és kitartással, amire csak a hithűség s a belőle eredő lelkesedés és buzgalom képesíti az embereket.

A katolikus tanító folytassa az iskolán túl is növendékeinek nevelését társadalmi intézmények és az irodalom által rendelkezésre bocsátott eszközökkel. Egyik az ifjúsági egyesület (melyről máskor lesz szerencsém nézeteimet e lapok t. olvasóival megismertetni), a másik a könyvtár.

Nagy és hatalmas eszköze a hatásnak mind a kettő. Egymást föltételezők és támogatók is egyúttal. Ez alkalommal szóljunk egy-két szót a könyvtárakról.

Ahová a példa hatása el nem jut, ahol az előző érvényesülni nem tud, oda még mindig beható a betű az életnek vagy halálnak szellemét hordozza magával.

A katolikus iskolákkal kapcsolatosan szervezett, vagy ezentúl szervezendő könyvtárak minden egyes könyvdarabja az élet szellemétől legyen termékeny. Ne foglaljon helyet ezekben egyetlen olyan könyv sem, melynek szelleme kétes, vagy épen az erkölcsi halál betegségeit csempészheti a romlatlan ifjúság lelkebe.

Az a világnézet a fontos, mely a könyveknek a szellemében kifejezésre jut. Ez kell tehát, hogy a katolikus ifjúsági könyvtárak műveiben a katolikus világegyház világnézetével, ezzel a legmagasabb, legszebb, legvigasztalóbb világnézetel összhangzó legyen.

A többi az író dolga, az írói egyéniség dolga, akit ezen egyetlen korlátan belül alkotásában, alkotásának módjában nem korlátoz senki és semmi.

Szükséges továbbá, hogy a katolikus ifjúsági könyvtáraiban helyet foglaló művek íróik írói talentumát, az előadás művészetét, a formákat illetőleg teljesen a kor színvonalán álljanak; mert különben nem képesek az ifjúság érdeklődését fölkelteni, szívét, lelkét megragadni. Mennyire függ ezektől a szempontoktól az irodalmi műveknek a hatása, bizonyosság erre (hogy egyébről ne szóljunk) Sienkiewicznek a világirodalomban szinte páratlan hatása.

Szükséges továbbá, hogy ifjúsági könyvtáraink művei jól legyenek megírva a használók műveltségi fokára való tekintettel is; azaz legyenek népszerű modorban megírt művek.

A könyvtárak azonban csak úgy felelnek meg igazi rendeltetésüknek, ha azokban derekasan vannak képviselve a jól megírt ismeretterjesztő, népszerűsítő művek; mert csak így lehetnek ezen könyvtárak az értelem továbbművelői, a hasznos és szűkebb ismereteknek terjesztői. Az ilyen műveknek a megírása talán a legnehezebb föladat, mert igen fontos föltételei az író részéről a nagy, a bőséges, az anyagnak egész körén uralkodó tárgyi tudás és az írásbeli előadásnak a hallgató szellemi színvonalához minden tekintetben alkalmazkodni tudó művészete.

A könyvtárak legfőbb, legbensőbb kellekeinek megemlítése után új kérdés merül föl: Vannak-e a magyar irodalomban elegendő számmal könyveink, amelyekből a szóban levő könyvtárak összeállíthatók lennének? Sajnosan kell róla vallomást tennünk, hogy nincsenek. Elbeszélő-irodalomunk ebből a szempontból is elég gazdagnak mondható, ismeretterjesztő-irodalomunk azonban még mindig elég szegényes. Az ilyen művek eltekintve attól, hogy számuk nem nagy, rendszerint nem az elsőrendű tehetségek munkái. Vagy nem eléggé népszerűek, vagy pedig a népszerűség-keresés tülhajtásai miatt émelgyöcsök.

Ha tehát a szóban levő könyvtárakat létesíteni akarjuk, mindenekelőtt az irodalmat kell számbavennünk és céltudatos pótlására a szükséges lépéseket megtennünk. Ezt a föladatot hatalmas irodalmi társulatunk, a Szent-István-Társulat teljesíti.

A másik nagy föladat a könyvtárak tényleges szervezése, a szükséges fedezet előteremtése. Ennek a föladatnak megoldását meg a Katolikus Tanítók Országos Bizottsága vállalhatja magára.

Miképen kellene eljárnia egyiknek is, a másiknak is a nagy cél érdekében, e tekintetben a tanácsadásra nem érezzük magunkat hivatottnak. A szóban levő intézményekben érvényesülő kiváló szellemi erők bizonyára meg fogják találni a megoldásnak leghelyesebb módjait. Mi ezúttal csak annyit tartunk szükségesnek megemlíteni, hogy az állam részéről e tekintetben történtek és történők megfigyelés és tanulmány tárgyaivá volnának teendők s azokból mindaz, ami helyes, érvényesítendő volna.

Viator.

IRODALOM.

A gyermekek egyéniségének tanulmányozása.

A magyar pedagógiai irodalomnak kiváló művelője akadt Ranschburg Pál orvos-professzor személyében. Könyve: *A gyermeki elme fejlődése és működése* — különös tekintettel a lelki rendellenességekre, ezek elhárítására és orvoslására — pedagógusok, orvosok, jogászok és a művelt közönség számára. Irta a vallás- és közoktatásügyi miniszterium megbízásából. Megrendelhető a Szent-István-Társulat R. T. könyvkereskedésében is. Budapest. Keckemét-utca 4. Ára 4 korona. — Akik a magyar nevelés-oktatásügy fejlesztésével behatóbban foglalkoznak, akiket a szellemi munka okonómájának teljes megismerése érdekel, fogadják tanácsadóul, tankönyvül e minden ízében szakszerű és magas színvonalon álló művet. De fogadják különösen a magyar néptanítókat, mert, bár kereteit, anyagalmazát, szakkörét tekintve, az elemi-

iskolai o
meghalad
kat, mely
esős, a ké
mondatba
tehetség
ismereti
szellemi
örökszer
pedig ma
képezte
szerint a
szufolsá
szerző is
Amíg a
domsuly
juk, ami
bonyeles
tök mell
tellen.
figyelme
is elzülle
az igazsá
rad meg
meg a l
is vadol
gógus k
és oktal
sából ta
esen k
ismerke
ben. Bi
tetel es
Es ez a
mellett
hogy m
meg ké
Pál dr.
jelő n
yalók,
tásukr
nyitve
ben em
ben az
óság f
kor eg
nyilván
tanítós
hírdet,
igazsá
tanítós
összeg
van, m

A
Kolos,
azokra
munka
vezeté
ideigle
bizta
mazik
műkö
nás é
sége
alma
mind
ügye
folyta
sokat
szerü

iskolai oktatás ezidőszerinti nivóját több részletében meghaladja, kimerítően tartalmazza mindazon tudnivalókat, melyeket *Nyíray-Szabó Sándor* dr., min. oszt. tanácsos, a könyv Előszavának tudós megírója e sokat jelentő mondatban ad elő: «A tanítónak, hogy a növendékek tehetségét és visszamaradásuk okait megismerhesse, ismernie kell a gyermekkorban nyilvánuló érzékszervi, szellemi és egyéb pathologiai jelenségeket, az agy- és érzékszervek bone- és élettantát. Mennyire nem ismerjük pedig ma még! Legyünk őszinték. Védelmünk is van, a kiképzetésünk s az iskolánkban ma még a mentegetők szerint anyagi okokból fennálló osztályrendszerek. (Tulzúsultság, a tananyag együttes végzése stb.) Maga a szerző is mentegető bentünk, különösen e szakaszban: «Amíg az osztályokat a kórosan gyenge lehetőségek domsúlyként reájuk nehezédo terhétől föl nem szabadítjuk, amíg azonfelül a tanulók számát egy-egy osztályra lényegesen le nem szállítjuk, addig bármily képzett tanítók mellett is az individualitások tekintetbe vétele lehetetlen. Mindaddig pedig mesterségesen szaporítjuk a figyelmetlen, hanyag, értelmileg és erkölcsileg komvnen is elzüllő tanítványok legióját». Kemény szavak ezek és az igazságuk ellenünk fordul, vigasztalásul pedig az marad meg számunkra, hogy egy olismert magyar tudós írta meg a kultuszminisztérium — megbízásából. Még azzal is vádol bentünk a szerző és igaza van, hogy: «A pedagógus kiképzésekor — a legújabb időkig — a nevelés oktatás tételeit nem a gyermeki lélek tanulmányozásából tanulta meg levonni, hanem legjobb esetben a teljesen kifejlődött emberi lélek tapasztalati lélektanával ismerkedett meg». Hálánk illesse őt a tanítóképzők nevében. Bizony ma is így van ez és a «legújabb időkig» kijelentés csak a szerző udvarias jóindulatából származhatott. És ez a nemes jóindulat jellemzi nagy szakavatottsága mellett e művet legjobban. Ezt pedig meg kell ismernünk, hogy méltányolhassuk, el kell olvasnunk, hogy megértsük, meg kell tanulnunk, hogy követhessük. A *Ranschburg Pál* dr. könyve minden tekintetben korszakalkotó, irányjelölő mű nekünk, tanítóknak, az eszméi újak és életrevalók, az irányzata nemes és jóindulatú, a mi támogatásunkra vár. A támogatásunkra igen. Az utóbbi néhány évfejedben hazánk kulturális színvonala óriási méretekben emelkedett. Ez emelkedés alapját mindig és mindenben az elemi-iskolai oktatás képezte. Ehhez pedig a tanítóság fokozatos szellemi fejlődése az első keltek, mely a kor egészséges és életrevaló eszméinek fölkarolásában nyilvánul. *Ranschburg Pál* dr. művét nem kizárólag a tanítószágnak írta, de az eszmék, melyeket megvalósításra bírdet, bekerülnek mégis az iskolákba, ha felülről is, mert igazságuk elvitathatatlan. Az egészséges fejlődésre képes tanítóság pedig, bizony benne, nem várja ezt be, hanem összegyűjti magába, mint a méh a virágot és átdolgozza, mézet készít belőle a közel jövő iskolája számára.

Mézes János.

VEGYESEK.

A kath. Tanügyi Tanács egyházi elnöke. Vaszary Kolos, bibornok hercegprímás Ó főmagassága tekintettel azokra a sürgős teendőkre, melyeket a kath. Tanügyi Tanács munkaprogrammjába vett, tehát az ügyek folytatólagos vezetésére érdekében, a Tanács egyházi elnöki teendőinek ideiglenes vezetésével Jordán Károly dr. apát pléb. urat bízta meg. Az új egyházi elnök régi tanító családból származik. Atyja mint nagykárolyi kath. tanító, majd igazgató működött 40 éven át és érdemeiért a király előbb a koronás érdemkeresztel, majd szent-yörggyi előnévvel nemes-séggel tüntette ki. A közmondás is azt tartja, hogy az alma nem esik messze a fájától. Jordán Károly mint pap mindenkor őszinte lelkesedéssel viseltetett a népnevelés ügye iránt. Községét teljesen magyarrá tette a tanítókkal folytatott közös munkával. Jól javadalmazott tanítói állásokat szerveztetett: a felügyeletére bizott iskolák mintaszerűek. Az irodalom terén előttünk egyháztörténelmével

ismeretes, melyet úgy az elemi, mint a polgári iskolákban előszeretettel használnak. Tekintettel arra, hogy a Tanács a népiskolák rendtartási szabályzatán, a tanítók pragmatikáján, az iskolaszékek, a felügyelet szervezetén dolgozik, valóban teljes megnyugvással fogadhatja a bibornok hercegprímás magas intézkedését, hogy ez ügyekhez is értő, lelkes egyházi férfit állított a Tanügyi Tanács élére. Meg vagyunk győződve, hogy az új elnök úr igazi idealizmussal fogja kezébe azt a zászlót, melyet a legmagasabb bizalom kezébe adott, viszont örömmel tapasztalhatja majd, hogy a kath. tanferfiak tekintélyes tábora őszinte munkakedvvel követi őt nemes törekvéseiben.

Levél a szerkesztőhöz. Vonatközással a múlt számunkban az Alkotmány nyomán közzétett kérdésre, Láng Mihály pápai állami igazgató levelet intézett lapunkhoz, melyben kijelenti, hogy ő nem szabadkőmives. Ezt azon véleményben közöljük, hogy ezt a kijelentést az Alkotmány-nak is beküldi Láng úr, ami különben egy cseppel sem befolyásolhatja a szakfelügyelet ügyében elfoglalt és személyre is vonatkozó elvi álláspontunkat.

Háziipar-tanfolyam a Szepességben. A földművelésügyi miniszter, tekintettel a nagyméretű kivándorlásra, erőteljesebb akciót indít a Szepességben a háziipar-földmívelésére. Ugyanis megbizta Cirnes Bálint gazdasági vándorszaktanitót, hogy a megye több községében háziipar-tanfolyamot szervezzen és erre a célra a kormány nagyobb összeget folyósított. A tanfolyam oktató tárgyai a kosárfonás, a kefe- és seprűkötés, a szalma- és gyékényfonás, továbbá a méhkas és a gyümölcsösomagozó-ládák készítése és végül a gazdasági és kertészeti egyszerűbb eszközöknek előállítására. A kiküldött szaktanitónak feladata az is, hogy lehetőleg a városhoz közelfekvő községekben legyen a tanfolyam, hogy módjában legyen a népek képzésének értékesítése céljából piacot biztosítani. Ilyen tanfolyam van Szepes-Sümegeg és Káposztafalu községében. Mind a két községben a résztvevők száma nagy. Egy harmadik tanfolyam a poprádvölgyi járásban fog megnyitni. Ajánljuk, hogy az ország több vidékén szervezzenek ily tanfolyamokat, mert ez csakugyan üdvös eszköze lesz a kivándorlás megakadályozása mellett a nép erkölcsi emelkedésének és a munkaszeretet fokozásának is.

Tanítók és lelkeszek tanfolyama. A gyümölcs-tenyésztés megkedveltetése és terjesztése érdekében a földművelésügyi minisztérium évenként kurzusokat rendez tanítók és lelkeszek részére. A tavaszon ismét több kurzus lesz és pedig Keszthelyen március 27., április 5., Tordán április 3-tól április 12-ig, Kécskésben április 6-tól április 15-ig. A kurzusokra egyenkint 16—16 tanítót vesznek föl, akik ellátást és utiköltséget kapnak. A lelkeszek részére Budapesten és Kolozsvárt lesznek kurzusok. Előbbi április 3-tól 8-ig, utóbbi április 10-től április 15-ig. Összesen 24 lelkeszt vesznek föl, akik ha kívánják, szintén utiköltséget és ellátást kapnak.

Pályázati felhívás. A siketnémák budapesti állami intézetébe a legközelebbi tanévre mintegy 45 új növendék fog fölvételt. Elsősorban a székesfővárosban s az annak környékén levő községekben lakó siketnémák vétetnek ugyan fel, de másodsorban fölvételt nyernek az ország bármely helyéről folyamodó olyan siketnémák is, akik eltartási költségeiket biztosítani képesek. A fölvetel a folyamodványok beérkezésének sorrendjében történ. indokolt, hogy a szülők mielőbb beküldjék kérvényeiket. Részletes tájékoztatót és fölvételi nyomtatványokat az érdeklődőknek díjlanul küld az intézet igazgató-sága. (VIII, Mosonyi-u. 8.)

Elnöki Utmutató. E cím alatt *Györky Ödön* dr. a kath. egyesületi ügy régi munkása, füzetes vállalatot indított meg, melyben az egyesületi ügyre vonatkozó gyakorlati, vezérfonalul szolgáló útmutatások fognak megjelenni. A vállalat *eszközök alakítására és bevezetésére* cím alatt. A 67 oldalra terjedő füzet nélkülözhetetlen mindazoknak, kik az egyesületi élet terén működni óhajtanak. Ára 1 korona. Megrendelhető szerzőnél: Budapest, IV., Molnár-u. 19. I. em. 10. A második füzet, mely a kath. ifjúsági egyesületek vezérkönyvét fogja magában foglalni, husvitra jelenik meg.

Szerkesztői üzenetek.

R. P. Tekintettel korára és előtanulmányaira az engedélyt elnyerheti. A kérvény a miniszterhez intézendő és az említett intézet igazgatóságánál nyújtandó be. — **Sz. F.** Levelét felhasználjuk. Az alakítandó kath. iskola-egyesületek első gondja lesz az ily iskolák támogatása. A terbe vett egyesület, melynek szabályzatát a nagymélt. püspöki kar már jóváhagyta, május hónapban megalakul és megkezdí áldásos működését. — **Sz. F.** Az osztálytanítók csak abban az esetben kötelesek a kántorságban és a vele egybekötött teendőkben segídeni, hogyha másképp a díjvel alapján kötelezhetők is. Ha tehát a díjvelben felsorolt teendők között az említett dolgok fölöslegesnek minősülnek, akkor nem kényszeríthető. Külön díjazás nélkül egyik tanító sem kötelezhető. — **R. G. E. K. I.** A hitközségi iskolaadót, tehát párbért is minden család jászszámi fizetni köteles, úgy az állam: hivatalnok, mint a katonai személyek, nyugdíjasok is. A V. K. M. 1892. évi 4704. sz. 3. cikk rendelkezése ezeket mondja: A hitfelekezeti iskolai adó viselésének kötelezettsége alól sem kegyuri tartozások teljesítése, sem ajándék, sem más községben való lakás, sem azon körülmény nem mentesít, hogy az adó bizonyos ideig nem követeltetett. A hozzájárulás az eddigi szokásnak megfelelőleg kötelező és a népoktatási törvény 35. §-ban meghatározott mértéken túl is terjedhet. Mi azt hisszük, hogy ez a rendelet az Amerikába vándorolt családokra is alkalmazható. Mert itthon hagyott családjától a látja el és gyermekei a hitközségi iskolát látogatják. De az említett másik esetre is vonatkozik. **K. M. I.** Az évközi szünetekről szóló szabályzatot a most készülő rendtartási szabályzat teljes szövegében tartalmazza. Ez minden kath. iskolára kötelező lesz. 2. Az érvényben levő kath. népiskolai tanterv 1—30-ig írja elő. Az új tanterv 1—10-ig, illetve 1—20-ig. 3. A tanító csak az esetben kötelezhető a kántori teendők végzésére, hogy ha a díjvelben a kántori teendőkben való segítkezés kötelezettségei között föl van sorolva, ellenkező esetben csak szívesből vállalhatja el olykor-olykor a helyettesítést. 4. Több egyházmegyében nevez ki a főpásztor a tanítók közül főtanítót. A főtanító részére a főhatóság külön-külön utasítást ad. Főtanítóvá az osztálytanító is kinevezhető épen úgy, mint a kántortanító. 5. Nem: a miniszter nem adott az írják árusításához engedélyt, mert a többi évek saját értékeikre való tekintettel ellenmozgalmat mutatottak. 6. A korpótlék a következő hónap 1-től esedékes és legalább két hónappal előbb kerülmezendő. Z. "Vezérkönyv" meg nem jelent meg. — **P. J.** Forduljon tájékoztatásért a kassai kir. javítóintézet igazgatóságához. Mi úgy tudjuk, hogy csak bírói intézkedésre szolgáló ok lehet alapja a felvetelnek. — **B. K.** A kérdezett három nap nem szünet többé. — **R. P.** levelében feleltünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Nógrád-Varbón a kántortanítói állás betöltendő. Javadalmazása: 10 hold szántóföld, 1 hold rét, 4 db. marhara legelő, 4 sz. fa, melyből az iskola is fűtendő, párbérsz 45 kila körül, 14 kor. személypénz, tandíj 160 kor. körül, a község penztárából 40 kor., templontól 10 kor., stóla 50 kor. körül, ostyasütésért 2 kila rozs. A földet a hívek dolgozzák. Lakása: két padlózott tágas szoba, konyha, kamra, istálló, sertésöl és kis pince. Pályázati határidő *március 27.*, mely napon a pályázók személyesen kéretnek megjelenni. A kérvények a nógrád-varbói plébánára küldendők. 108 1—1

A kiskeszii kántortanítói állomás javadalma: 11 kat. hold 623 □ öl szántóföld, ebből 9 hold és 1174 □ ölét a hívek művelnek, 2 kat. hold 1475 □ öl rét saját erejével

művelendő, 20¹ hl. vegyes gabona, 109 liter must (a szőlőket most elletik), 6 m. öl tűzifa, tandíj mindennapi iskoláért 85 kor. 80 fillér, vasárnapi iskoláért 40 kor., meckapénz 19 kor. 80 fill., stóla ünnepi pénz 22 korona 80 fillér, ostyasütés 10 kor. Lakása két szoba, konyha, kamra, pince, istállóval, ehhez járul 316 □ öl házikert. A pályázat máre. 16-án reggeli 10 órakor fog Kis-Kesziben megtartatni. A szükséges okmányokkal felszerelt folyamodások *Magasházy Károly* plébános nevére küldendők Tölgyes (Hont m.), u. p. Vámos-Mikola. 110 1—1

A tótujfalusi (Pozsony m.) róm. kath. filiális iskola kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Lakása: két szoba, konyha, kamra, istálló, pajta. Fizetése községtől 600 kor. Dr. Steiner János alapítványból 80 kor. Stóla 30 kor. Párber 12:80 mm. buza, 161 mm. rozs. Tűzifa 8 örméter. 1 kat. hold 582 □ öl szántóföld, 267 □ öl kert. Tandíj a mindennapi tankötelesek után 20 kor. Tannyelv magyartót. Pályázati határidő *március 22.* Választás *március 23-án.* Kellőleg felszerelt folyamodványok alulírtokhoz küldendők. *Martinkovits János*, vedródi plébános. 111 1—1

Kopcsány (Nyitra m.) róm. kath. hitközségi iskolaszéke a megüresedett kántortanítói állomásra *márc. 26-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazása: a kath. iskolai pénztárból 463 kor., 9 m. hold szántóföld (jelenleg bérbe, fél-évi előleges fizetés) 326 kor., kaszálórét és káposztáskert értéke 38 kor., 20 m³ keményfa, melyből a tanterem is fűtendő, pénzben 140 kor., fafuvarvágatás pénzben 40 kor., irodaátalány 6 kor., templom penztárából 10 kor. 50 fillér, ostyasütésért, ha eszközli 10 kor. 50 fillér, alapítványok: vasuti váltáság 7 kor. 64 fillér, énekes misék 23 kor. = 30 kor. 64 fillér, esketési hirdetés megírásáért 40 fillér, harangozásért versenkint 40 fillér, gazdasági iskola vezetéséért 80 kor., fa 20 kor. = 100 kor., stólajövdelem körülbelül 235 kor., összesen 1400 kor. 44 fillér. Az adót a kántortanító fizeti. Korpótlék. Tisztességes lakás áll: két szoba, konyha, kamarából, pince, istálló, öl, házikertből. Kötelessége a mindennapi és gazdasági iskolában tanítani, a kántori teendőket pontosan elvégezni, mindennapi szentmiséjénél orgonálni és a harangozásról gondoskodni. Feltételek: tanítói oklevél, magyar, tót és német nyelvben jártasság. Megkívánatik jártasság orgonálásban és éneklésben. A választás, orgona, és énekpróba napja levelben fog tudatni. Ki veszteget, itat, vagy ilyen ígéreteket tesz, a választásból kizáratik. Utiköltségek nem lesznek megtérítve. Kérvények az iskolaszék egyház elnökehez küldendők. 113 1—1

Illesháza (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: községtől 300, államségélyből 500 korona, butorozott szoba. Kötelessége: az I—II. osztály és ismétlősök vezetése, a kántoriakban segídeni. Pályázati határidő *március hó 18.* Az állás azonnal elfoglalandó. 114 1—1

Galgóci róm. kath. iskolához segédkántortanító kerestetik. Pályázati nap *március 27. d. e.* Fizetése 810 kor., korpótlék. Kötelessége: osztályvezetés és kántorság. Ének és zenei képzettség szükséges. Személyes megjelenés kötelező, de nem díjaztatik. Állás elfoglalandó *április 1-én.* Az iskolaszék. 116 1—1

Egri érseki megye

Jászberény r. t. város róm. kath. iskolaszéke 56/1905. sz. határozata folytán a külvárosi Kossuth-utcai iskolához pályázatot hirdet. Javadalmazása: törzsfizetés 1000 korona, 300 korona lakbér és a szokásos beiratási díj 100 korona. Kötelessége: az iskolaszék által reábizott osztályok, a gazdasági ismétlőiskola vezetése, a központi iskolában a műének tanítása és ennek a templomban való vezetése. Az orgonálásban, ének és zenetanításban kellő jártassággal bíró egyének kérvényei előnyben részesülnek. Pályázók kérvényüket teljesen felszerelve f. év *március 14-ig* nsgos főtisztelendő *Konez Menyhért* prépost, esperes-plébános, iskolaszéki elnök úrhoz adják be. Az állás azonnal elfoglalandó. *Kertész Gusztáv* iskolaszék jegyző. 118 1—1

Az egri róm. kath. iskolaszék egy belvárosi, esetleg

egy külvárosi tanítói járatás, 80 illetmény, 2 hold szemes korlevél szerzésért tűzifa, m. buza, 2 h. vti pótlé hazi kertvények a 26-án les. hó 1-én t. *Krassy I.*

A le... hely) róm. pályázat taknak k. elnök.

A he... pályázat 2. tandíj 4. 27 me. 80 fillér 254 kor. községtől hitközségi gyedenk. állás az. *Szekelesi* Hernád-Véese. A megtartta. kéretik.

Toln... osztályt. rás, 1/4. *március*

Mur... veles ta. nyekber. legeltet. nyelv. hoz int.

A S... állomás. levő es. elfoglal. nyelvbe. up. *Sze*

24

Sz

74

egy külvárosi tanítói állásra pályázatot hirdet. A belv. tanítói javadalmazása díjlevel szerint: 1100 kor. törzsfizetés, 80 kor. ismétlőiskola tanításért, 32 kor. köszönilletmény, 8 hl. kétszeres búza, 16 méter kemény tűzifa, 2 hold szántóföld haszonélvezete, 300 kor. lakbér, esetleges korpótlék. — A külv. tanító javadalmazása díjlevel szerint: 800 kor. törzsfizetés, 80 kor. ismétlőiskola tanításért, 32 kor. köszönilletmény, 16 méter kemény tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő, 8 hl. kétszeres búza, 2 hold szántóföld haszonélvezete, 100 kor. rendkívüli pótlék, mely nyugdíjba nem számítható, szabad lakás hazi kerttel, esetleges korpótlék. A kellően felszerelt kérények alulírottához küldendők. A választás 1905. március 26-án lesz. A megválasztott állomását a f. évi szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni, amidőn fizetése is folyósíttatik. *Krassy Felix* apát, kanonok-plébános, iskolaszéki elnök. 112 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A lengyelfalvi (Údvarhely m., u. p. Székelyudvarhely) róm. kath. kántortanítói állásra f. évi március 26-ig pályázatot hirdettek. Összes jövedelme 800 kor., jogosultaknak korpótlék és lakás. *Koncsag Ignác*, lelkész, isk. sz. elnök. 104 2—3

Kassai egyházmegye.

A hernádpetrii róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: 1. 11 kat. hold föld, 2. tandíj 140 kor., 3. 14 köből rozs párbérből 140 kor., 4. 27 méter fa saját használatára 80 kor., 5. 23 korona 80 fillér ostyasítás, 6. stóla 20 korona, 7. államsegély 254 kor., 8. egyházi jegyzői címén 132 koronát kap a hitközségtől. Kivánatra a fentemlített jövedelmét hajlandó a hitközség 1000 korona készpénzben megváltani és évenyenként előlegesen fizetni. Új lakás természetben. Az állás azonnal is elfoglalható. A kérények március 19-ig *Szekecsák Károly* iskolaszéki elnökhez Hernádpetri (u. p. Hernád-Véese Abauj m.) küldendők. Vasuti állomás Hernád-Véese. A próbaének március 20-án délelőtt 11 órakor fog megtartatni, mely alkalomra a személyes megjelenés kériatik. 107 1—1

Pécsi egyházmegye.

Tolnamegyei Sióagárd kath. elemi magyar tannyelvű osztálytanítói, hatszáz koronás, két szobás, konyhás, kamrás, 1/4 holdnyi kerttelmennyel javadalmazott állásra március 19-ig pályázhatni. 106 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Murány-Zdihavára (Gömör, posta Nagyrőcze) okleveles tanító kerestetik. Jövedelme készpénzben és természetben 694 kor. Államsegély 106 kor. Szép lakás, kert s legeltetési jog a közösbén. Pályázatot március 26-ig. Tannyelv: magyar-tót-kérények *Béliczky Gusztáv* plébánoshoz intézendők. 117 1—1

Szepesi püspöki megye.

A Szepes megyében levő kislaposi róm. kath. tanítói állomásra április hó 13-ára pályázatot hirdettek. Ugyanott levő csarnagurai róm. kath. tanítói állomás azonnal is elfoglalható. Pályázhatnak okleveles óvónők is, kik a tót nyelvben jártasak. Folyamodványok *pléb. hivatalra*, Jurgó, up. Szepes-Javorina küldendők. 109 1—1

24 eredeti dallamos praeludium

utalványon rendelve csak 1.50 kor.
utánvételes rendelés 55 fillérrel többé
kerül.

Szeged 6. **Zámbó Károly** kántor.

74 5—5

Zenemű-sorozat:

3. *Rinck*: **Gyakorlati orgonaiskola.** 24 oldalon a legkönyebb gyakorlatoktól a kiművelődésig. Ára 1 frt 80.
4. *Bach*: **Könnyű praeludiumok és fugák.** 40 oldalon. A pádal külön sorban kottázva. Ára 65 kr.
5. *Jansen*: **Harmonium-album.** 96 oldalon tartalmaz 100 drbót. A leghíresebb mesterektől transcriptiók. Ára 1.20.
6. *Bolla*: **Magyar dal-album.** Limbay E. gyűjteménye. 80 oldalon 200 dal zongorára, két kézre. Ára 1 frt 50.
7. *Hohmann*: **Hegedű-iskola.** Két kötet. Ára 1.30.

BRICHTA E. zeneműkereskedése
Török-Bálint (Pest megye).

115—1

Régi szőlők pótlására

legalkalmasabb **2 éves gyökerű** zöldoltvány ára legjobb fajokban, **kitünő minőségben** 180 korona ezrenként, telepítésre gyökeres zöldoltvány 160 korona, sima zöldoltvány 90 K-ért kapható

Székelytelepen, Gyöngyösön.

97 3—3

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett **cs. és kir. udvari orgonagyára**

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a **Szentisri lovagja**, a **Ferenz József-rend lovagja**.

A párisi és bécsi világhírlapokon stb. helyről kitüntetve.

Legelőcsőbb arban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tisztá legnyomasúcsőrendszerint (pneumatikai) tartós, nemesnagu orgonákat szállit. 30 év óta 380 orgonát szállított. Mindennemű orgonavitásokat és hangolásokat a legmersekeltébb arban és iskiismeretes pontossággal teljesit. Orgona jokraban tartalása mersekelt arban elvállaltatik. Tervezetek és rajzok kivánatra díjtalanul.

Most jelentek meg!!!

Megrendelhetők Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkereskedésében

A kereszt iskolája.

Nagybójtai elmékesések a mi Urunk Jézus Krisztus kinszenvedéséről. Irta *dr. Vicskies Gyula*. Ára K 2:20

Nagybójtai szentbeszédok.

Dr. Csécsy Árpád teológiai tanártól. Ára 1:50

Színművek.

Kath. ifjúság- és legényegyesületek számára. Tartalmaz tíz színdarabot. Ára kötve 3:80

A trifolium,

egy három szemű kárpótló, melyeket az ifjúság épülésére elmond a trifolium egyik tagja. Irta *Dr. Dömény Dezsa*. Képekkel. Ára 60

Alsóbbrendű Homiliák,

külsős tekintettel a római kath. anyaszentegyházban a szentmise felolvasásán rendelt evangéliumi szakaszokra. Irta *Dr. Góbi Andor*. Ára 6,-

!!Gyónási könyvecske!!

Katholikus gyermekek számára. Irta *dr. Decher Tivadar* hittanár. Ára 36

Jézus Krisztus isteni Megváltónk élete.

A nagy evangéliumból időrendben összeállította és magyarázó jegyzetekkel ellátta *dr. Balás Antal*. Második bővített kiadás. Ára füzve 2 korona, kötve 3,-

Nagyheti szertartások.

Officium Hebdomadae Sanctae. Magyar és latin szöveggel. Füzve 2.40	Egész bőrkötés aranyfémzéssel 5.20
Egész angolvaszonkötés 3.20	Chagrinkötés aranyfémzéssel 7.-
Egész bőrkötés vörösfémzéssel 4.40	Igen finom borjubőrkötés 8.-

== A szentkeresztuti ájtatosságok alkalmára: ==

Szentkeresztuti és más ájtatossági gyakorlatok

== Krisztus Jézus kinszenvedéséről és haláláról. ==

Kötve 20 fillér.

Kötve 20 fillér.

N

A MAGY

Megje
Tervelet
Megk
oktatás
Előfiz
Kézirat

